

V Bruseli 18. marca 2022
(OR. fr, en)

6756/22

LIMITE

CULT 20
SUSTDEV 47
DIGIT 42
SAN 122
EDUC 67
RECH 106
VISA 41
SOC 113
FISC 55
ENV 169
TRANS 115

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Návrh záverov Rady o posilnení medzikultúrnych výmen prostredníctvom mobility umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov a prostredníctvom viacjazyčnosti v digitálnom veku – <i>schválenie</i>

Výbor pre kultúrne záležitosti preskúmal uvedený návrh záverov Rady na niekoľkých formálnych zasadnutiach. So znením teraz súhlasia všetky delegácie.

Výbor stálych predstaviteľov sa preto vyzýva, aby potvrdil dohodu výboru pre kultúrne záležitosti o pripojenom znení a predložil ho Rade na schválenie a následné uverejnenie v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

**Posilnenie medzikultúrnych výmen prostredníctvom mobility umelcov a kultúrnych
a kreatívnych pracovníkov a prostredníctvom viacjazyčnosti v digitálnom veku**

– návrh záverov Rady –

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

S OHLADOM NA TO, ŽE

1. Kultúrna a jazyková rozmanitosť je neodmysliteľnou súčasťou Európskej únie a jej základných hodnôt. Prispieva k rozvoju tvorivosti, tvorivej slobode, kultúrnym výmenám, ako aj rozmanitosti a kvalite kultúrnej a umeleckej ponuky pre všetkých Európanov. Podporuje vzájomné porozumenie a úctu vo vzťahu ku kultúram a jazykom a je spoločným dedičstvom, bohatstvom, silou a príznačným aspektom vzťahov v rámci Európy a vo vzťahu k zvyšnému svetu;
2. Je nevyhnutné podporovať mobilitu a výmeny medzi európskymi umelcami, kultúrnymi organizáciami a kultúrnymi a kreatívnymi pracovníkmi na vnútroštátnej, ako aj na európskej úrovni, ako je to zakotvené v programe Kreatívna Európa, a to najmä na pozadí krízy spôsobenej pandemiou COVID-19. Je tiež nevyhnutné podporovať prístup ku kultúre a šírenie kultúrnych diel v Európe, a obohatiť tak náš život z individuálneho, ako aj kolektívneho hľadiska;
3. Mala by sa uľahčiť nielen mobilita umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov medzi európskymi kultúrnymi organizáciami, ale tiež mobilita jednotlivých umelcov a profesionálov, akú od roku 2018 umožňujú pilotné projekty i-Portunus. Takáto mobilita im totiž umožňuje spolupracovať a spolutvoriť, nadväzovať kontakty, nadobúdať nové kompetencie, zručnosti a techniky, hľadať inšpiráciu, oslovať nové publikum a nové trhy a získať prístup k novým kariérnym príležitostiam;

4. Na mobilitu umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov sa môžu využívať možnosti, ako sú pobytové programy, ako aj európske siete inštitúcií alebo festivaly. Možno ju uľahčiť najmä prostredníctvom komplexných, presných a viacjazyčných informácií o existujúcich programoch mobility, dostupnej pomoci a programoch, ktoré zohľadňujú celkový kontext mobility;
5. Európske programy mobility prispievajú k nadväzovaniu a upevňovaniu partnerstiev, ktoré sú predpokladom pri podávaní žiadostí o financovanie projektov spolupráce v rámci programu Kreatívna Európa;
6. Ambiciózna politika kultúrnej a jazykovej rozmanitosti by mala v plnej miere zohľadňovať otázky udržateľnosti a čerpať z technologických inovácií, a to aj v digitálnej oblasti;
7. Viacjazyčnosť (multilingvizmus, po anglicky „*multilingualism*“)¹ podporuje kultúrnu rozmanitosť a tvorivosť, a to aj v oblasti audiovizuálneho, mediálneho a digitálneho obsahu, a umožňuje širší prístup k rôznym kultúrnym koncepciám, dielam, poznatkom a myšlienkam. Jazyková kompetencia (plurilingvizmus, po anglicky „*plurilingualism*“)² je v globalizovanom kontexte dôležitým kapitálom a prispieva k profesijnej mobilite a výmenám v kultúrnych a kreatívnych odvetviach;
8. Profesionálni prekladatelia, tlmočníci a jazykovi pedagógovia zohrávajú významnú rolu pri šírení umeleckých diel, poznatkov a myšlienok, a to najmä v prípade menej rozšírených európskych jazykov, čím každodenne podporujú európsku kultúrnu rozmanitosť;
9. Viacjazyčnosť a komunikáciu medzi jazykmi môžu podporiť jazykové a sémantické webové technológie, ktoré tiež pomáhajú pri učení sa a výučbe jazykov, podporujú jazykové povedomie a ponúkajú profesionálnym prekladateľom užitočné nástroje, pričom treba mať na pamäti, že ľudský preklad nedokážu celkom nahradiť, a preto je potrebné ich výstupy v záujme správnosti stále pozorne kontrolovať a upravovať;

¹ Definuje sa ako prítomnosť alebo koexistencia niekoľkých jazykov v danej spoločnosti, na danom území alebo v danom médiu.

² Definuje sa ako schopnosť jednotlivca používať viacero jazykov.

I. MOBILITA UMELCOV A KULTÚRNYCH A KREATÍVNYCH PRACOVNÍKOV

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

10. Zabezpečila širší prístup umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov ku grantom EÚ na podporu mobility v rámci programu Kreatívna Európa prostredníctvom stabilného systému na európskej úrovni zameraného na individuálnu a kolektívnu kultúrnu mobilitu, a to v rámci Európskej únie aj mimo nej, s cieľom podporiť dynamiku dosiahnutú vďaka pilotným projektom i-Portunus;
11. Preskúmala, ako uľahčiť vytvorenie prístupného, interaktívneho a viacjazyčného informačného portálu, ktorý by sa v čo najväčšej miere opieral o existujúce iniciatívy a inšpiroval sa existujúcimi portálmi, ako sú EURAXESS³, CulturEU⁴ a iné, ktorý by poskytoval podrobné a aktuálne informácie o možnostiach a grantoch v oblasti mobility, ktoré sú k dispozícii v členských štátoch a na európskej úrovni určených jednotlivcom, skupinám jednotlivcov, prípadne kultúrnym organizáciám a zároveň podporoval nadväzovanie kontaktov medzi organizáciami, miestami a záujemcami o mobilitu;
12. Prispela k podpore a prepojeniu informačných služieb zameraných na mobilitu umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
13. Zaručila, aby európske programy mobility zohľadňovali rodovú rovnosť a osobitné potreby začínajúcich umelcov a umelcov zo znevýhodnených skupín alebo s obmedzenými príležitosťami, ktorí existujúce programy mobility zvyčajne využívajú menej, a aby sa im poskytla individualizovaná podpora;
14. Aktívne presadzovala a podporovala jazykovú rozmanitosť v programoch mobility pre študentov umenia, umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov, a to tak fyzickej, ako aj virtuálnej mobility, a v relevantných prípadoch pritom vychádzala z existujúcich modelov, ako je platforma online jazykovej podpory⁵ vyvinutá pre program Erasmus+ a Európsky zbor solidarity;

³ <https://euraxess.ec.europa.eu/>

⁴ <https://ec.europa.eu/culture/funding/cultureu-funding-guide>

⁵ <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/online-linguistic-support>

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

15. Popri iniciatívach a programoch EÚ vypracovali programy mobility alebo v takýchto programoch pokračovali, aby sa čo najviac uľahčila mobilita a výmeny európskych umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
16. Podporovali spoluprácu medzi kultúrными orgánmi a subjektmi zodpovednými za otázky súvisiace s mobilitou, napríklad za vydávanie víz, aby sa preskúmali možnosti zohľadnenia osobitostí mobility umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
17. Podporovali úsilie o uľahčenie cezhraničnej mobility znížením administratívneho zaťaženia, napríklad pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie, poistenie, ubytovanie, clá alebo zdanenie, lepšie pritom zohľadnili špecifiká kultúrnych a kreatívnych profesií a v prípade potreby využili budúce výsledky skupiny OMK⁶ v otázke postavenia a pracovných podmienok umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
18. Presadzovali poskytovanie, podporu a posilňovanie informačných služieb zameraných na mobilitu umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov s cieľom pomôcť im s formalitami súvisiacimi s mobilitou a najmä poskytnúť im informácie o platnom regulačnom rámci, a to prostredníctvom spolupráce s príslušnými orgánmi;

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH OBLASTÍ PÔSOBNOSTI A V SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

19. Uľahčili mobilitu umelcov a kultúrnych pracovníkov napríklad tým, že prihliadnu na ich špecifické potreby pri cestovaní, ako je preprava hudobných nástrojov alebo umeleckých potrieb, a súčasne pritom zohľadnili rozmanitosť a inkluzívnosť;

⁶ Otvorená metóda koordinácie. Skupiny OMK sa zriaďujú v rámci pracovného plánu pre kultúru na roky 2019 – 2022 (Ú. v. EÚ C 460, 21.12.2018, s. 12).

20. Podporovali programy mobility, ktoré bez ohľadu na svoju úroveň riadenia zohľadňujú akékoľvek cestovné náklady a primerane prihliadajú na ekologické otázky, a to so zreteľom na zemepisnú rozmanitosť a osobitosti Únie, a podporovali najmä:
- zmiešanú mobilitu využitím potenciálu virtuálnych výmen s náležitým ohľadom na jazykovú rozmanitosť účastníkov a jedinečnú hodnotu fyzickej mobility a
 - využívanie menej znečisťujúcich dopravných prostriedkov, pričom však nevyklúčovali prípady, keď je letecká doprava jedinou alebo nevyhnutnou možnosťou, ako v prípade najvzdialenejších regiónov⁷, zámorských krajín a území⁸, ostrovov a ostrovných oblastí;
21. Zlepšili využívanie nástrojov na podporu celoživotného vzdelávania⁹ kultúrnych a kreatívnych pracovníkov, a to najmä posilnením synergií s programami Erasmus+ a Kreatívna Európa, aby sa lepšie zohľadnili špecifiká kultúrnych a kreatívnych odvetví;

⁷ Ako sú vymedzené v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

⁸ Ako sú vymedzené v článku 198 a prílohe II Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

⁹ Ako je vymedzené v článku 2 bode 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/817 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje Erasmus+: program Únie pre vzdelávanie a odbornú prípravu, mládež a šport a ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1288/2013 (Ú. v. EÚ L 189, 28.5.2021, s. 1).

II. VIACJAZYČNOSŤ V DIGITÁLNO M VEKU V SÚVISLOSTI S OTÁZKAMI SOCIÁLNEJ SÚDRŽNOSTI A EURÓPSKEHO OBČIANSTVA

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

22. Posilnila začleňovanie viacjazyčnosti do programov Únie;
23. Presadzovala celoeurópsky strategický prístup k viacjazyčnosti v digitálnom prostredí;
24. Naďalej využívala príležitosti, aké ponúkajú jazykové technológie, aby sa zabezpečil kvalitný preklad väčšieho počtu jej webových sídiel a iných komunikačných nástrojov do všetkých úradných jazykov EÚ¹⁰;
25. Ponúkla viacjazyčný informačný priestor o európskych jazykových technológiách a súvisiacej podpore a zdrojoch vrátane európskych systémov zameraných na plurilingvizmus a preklad v spojení s orgánmi, ako je Európska federácia národných jazykových inštitúcií (EFNIL);
26. Presadzovala zodpovednú a etickú správu údajov a ochranu súkromia už v štádiu návrhu v úsilí o posilnenie jazykov prostredníctvom technológie;
27. Prehľadila svoju spoluprácu s národnými a medzinárodnými organizáciami pôsobiacimi v oblasti jazykového vzdelávania, digitálnych technológií a kultúrnej a jazykovej rozmanitosti, [...] najmä s Radou Európy a jej Európskym centrom pre moderné jazyky, ako aj s UNESCO;

¹⁰ Ako sú vymedzené v nariadení Rady č. 1 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. ES 17, 6.10.1958, s. 385 – 386) v znení zmien.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY V RÁMCI SVOJICH PRÍSLUŠNÝCH
OBLASTÍ PÔSOBNOSTI A V SÚLADE SO ZÁSADOU SUBSIDIARITY:

28. Presadzovali kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a šírenie kultúrnych diel prostredníctvom prekladu vo všetkých médiách, v prípade potreby aj využitím najnovších digitálnych technológií, a to:
- a) podporou prekladateľstva ako povolania vo vzdelávaní, a to už na školách využitím prekladu ako jedného z postupov na zlepšenie písania a jazykových znalostí;
 - b) podporou kvalitného počiatočného odborného vzdelávania a prípravy v oblasti prekladu pre kultúrne a kreatívne odvetvia a celoživotného vzdelávania profesionálnych prekladateľov so zreteľom na rastúce využívanie digitálnych technológií;
 - c) posilnením atraktívnosti prekladateľského povolania zvýšením jeho viditeľnosti a uznania;
 - d) podporovaním lepších pracovných podmienok, spravodlivého odmeňovania a spravodlivých zmluvných postupov pre prekladateľov, a to najmä v kultúrnych a kreatívnych odvetviach, bez ohľadu na jazykové kombinácie a s náležitým zreteľom na autonómiu sociálnych partnerov;
 - e) posilnením existujúcej verejnej podpory napríklad podporou vytvárania sietí medzi profesionálnymi pracovníkmi, podporou spolupráce príslušných organizácií poskytujúcich granty na preklad a cieleného financovania prekladu z a do cudzích jazykov na národnej a európskej úrovni;
 - f) ďalšími výmenami v otázke viacjazyčnosti a prekladu vo všetkých médiách v digitálnom veku na príslušných fórach, pokrývajúcimi všetky kultúrne, kreatívne a znalostné odvetvia;

29. Presadzovali plurilingvizmus v celoživotnom vzdelávaní¹¹ okrem iného prostredníctvom informačných kampaní, ako je Európsky deň jazykov, a podporovali rozvoj a zlepšovanie digitálnych nástrojov a najmä:
- a) poskytli viac príležitostí deťom a mládeži vrátane tých s obmedzenými príležitosťami, aby sa podľa možnosti a popri výučbe úradných jazykov členských štátov venovali aj iným jazykom a kultúram;
 - b) rozvíjali jazykové zručnosti študentov kultúrnych odborov, umelcov a kultúrnych a kreatívnych pracovníkov;
 - c) uľahčili migrantom a najmä mladším migrantom učenie sa úradných jazykov ich hostiteľskej krajiny, no zároveň si cenili jazykovú rozmanitosť;
30. V relevantných prípadoch podporovali výskum a vývoj jazykových technológií pre európskych občanov a podniky s cieľom podporiť medzikultúrne výmeny a zlepšiť analytické kapacity, opierajúc sa o existujúce zdroje a platformy, a najmä:
- a) podporovali vytvorenie európskeho priestoru pre údaje o jazyku ako európskej výmennej platformy, ktorá podnikateľom, investorom, výskumným pracovníkom a verejným orgánom uľahčí tvorbu, zhromažďovanie, (opätovné) využívanie a spoločné využívanie zdrojov, nástrojov a modelov v plnom súlade s hodnotami EÚ v oblasti súkromia, transparentnosti a dôvery;
 - b) podporovali tvorbu viacjazyčných terminologických databáz a zdrojov a širšie využívanie existujúcich platforiem, ako IATE, ako aj európskych infraštruktúr pre jazyky a viacjazyčnosť, ako CLARIN ERIC, s cieľom rozšíriť zber a čistenie digitálnych údajov o jazyku, a to textových aj ústnych, ako aj prístup k týmto údajom;

¹¹ V súlade s odporúčaním Rady z 22. mája 2019 o komplexnom prístupe k výučbe a učeniu sa jazykov (Ú. v. EÚ C 189, 5.6.2019, s. 15).

- c) podporovali rozvoj, využívanie a prípadné monitorovanie systémov automatizovaného prekladu vrátane služby eTranslation pre všetky úradné jazyky EÚ a iných jazykových nástrojov na európskej úrovni a snažili sa pritom o synergiu so sieťou Európskej koordinácie jazykových zdrojov (ELRC), s projektom Európska jazyková sieť (ELG) a budúcim európskym priestorom pre údaje o jazyku;
- d) podporovali konvergenciu výskumných a inovačných systémov a určovanie oblastí ich uplatnenia a lepšie prepojili výskum s potrebami podnikov a občanov v oblasti jazykových technológií zameraných na preklad, viacjazyčné a analytické spracovanie;
- e) zvyšovali informovanosť podnikov o výhodách využívania jazykových technológií na komunikáciu vo viacerých úradných jazykoch EÚ;
- f) podporovali väčšiu účasť profesionálnych prekladateľov na vývoji technológií digitálneho prekladu;

31. Prostredníctvom nových technológií podporovali viacjazyčný prístup k digitalizovanému európskemu obsahu obohacovaním metaúdajov a poskytovaním viacjazyčnej skúsenosti, pokiaľ ide o redakčný obsah a používateľské rozhrania; v tejto súvislosti vychádzali z výskumu a práce digitálnych platforiem, ako je Europeana;

32. Vymieňali si najlepšie postupy a do roku 2025 zhodnotili vykonávanie týchto záverov.

ODKAZY

Zmluvy EÚ

Zmluva o Európskej únii, a najmä jej článok 3 ods. 3: „[Únia] rešpektuje svoju bohatú kultúrnu a jazykovú rozmanitosť a zabezpečuje zachovávanie a zveľad'ovanie európskeho kultúrneho dedičstva.“

Zmluva o fungovaní Európskej únie, a najmä jej články 165, 166 a 167, najmä článok 167 ods. 4: „Únia zohľadní kultúrne aspekty vo svojej činnosti podľa iných ustanovení zmlúv, a to predovšetkým tak, aby sa rešpektovala a podporovala rozmanitosť jej kultúr.“

Charta základných práv, a najmä jej článok ods. 22: „Únia rešpektuje kultúrnu, náboženskú a jazykovú rozmanitosť.“

Európska rada

Závery Európskej rady zo 14. decembra 2017 (EUCO 19/1/17 REV 1, oddiel II Vzdelávanie a kultúra, tretí odsek na strane 4)¹²

¹² „Európska rada tiež žiada Komisiu, Radu a členské štáty, aby preskúmali možné opatrenia zamerané na: [...] právne a finančné rámcové podmienky pre rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu a pre mobilitu pracovníkov v odvetví kultúry.“

Rada Európskej únie

Závery Rady z 22. mája 2008 o mnohojazyčnosti (Ú. v. EÚ C 140/10, 6.6.2008, s. 14)

Závery Rady z 22. mája 2008 o medzikultúrnych kompetenciách (Ú. v. EÚ C 141, 7.6.2008, s. 14)

Uznesenie Rady o európskej stratégii pre viacjazyčnosť (Ú. v. EÚ C 320, 16.12.2008, s. 1)

Závery Rady o informačných službách zameraných na mobilitu, ktoré sú určené umelcom a pracovníkom v oblasti kultúry (Ú. v. EÚ C 175, 15.6.2011, s. 5)

Závery Rady o jazykových kompetenciách na posilnenie mobility (Ú. v. EÚ C 372, 20.12.2011, s. 27)

Závery Rady o viacjazyčnosti a rozvoji jazykových schopností (Ú. v. EÚ C 183, 14.6.2014, s. 26)

Závery Rady o pracovnom pláne pre kultúru na roky 2019 – 2022 (Ú. v. EÚ C 460, 21.12.2018, s. 12)

Odporúčanie Rady z 22. mája 2019 o komplexnom prístupe k výučbe a učeniu sa jazykov (Ú. v. EÚ C 189, 5.6.2019, s. 15)

Závery Rady o oživení, odolnosti a udržateľnosti kultúrnych a kreatívnych sektorov (Ú. v. EÚ C 209, 2.6.2021, s. 3)

Expertné skupiny v rámci otvorenej metódy koordinácie:

Správa s návrhom piatich kľúčových zásad budovania a udržiavania silného rámca na podporu mobility umelcov a kultúrnych pracovníkov (2012)

Policy Handbook on Artists' Residencies (Príručka k rezidenčným pobytom umelcov) (2014)

„*Translators on the cover*“. (Prekladatelia na titulku) Správa pracovnej skupiny pre otvorenú metódu koordinácie zloženej z expertov členských štátov EÚ o viacjazyčnosti a preklade (2022)

Európska komisia

Viacjazyčnosť: devíza pre Európu a spoločný záväzok (COM(2008) 566 final)

Usmernenia (normy informovania o mobilite) o normách kvality pre zriaďovanie informačných a poradenských služieb pre umelcov a kultúrnych pracovníkov, vydané pracovnou skupinou (2011)

Nová európska stratégia pre kultúru (COM(2018) 267 final)¹³

Odporúčanie týkajúce sa spoločného európskeho priestoru pre údaje o kultúrnom dedičstve (Ú. v. EÚ L 401, 12.11.2021, s. 5 – 16)

Štruktúrovaný dialóg „Voices of Culture“ (Hlasy kultúry)

Brainstormingová správa v rámci *Voices of Culture* „*Culture and the United Nations Sustainable Development Goals: Challenges and Opportunities*“ (Kultúra a ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja: výzvy a príležitosti) (2021)

Brainstormingová správa „*Status and Working Conditions for Artists, Cultural and Creative Professionals*“ (Štatút a pracovné podmienky umelcov, kultúrnych a kreatívnych pracovníkov¹⁴ (2021)

Európsky parlament

Umelá inteligencia vo vzdelávaní, v kultúre a audiovizuálnom sektore (2020/2017(INI))

Rovnosť jazykov v digitálnom veku (2018/2028(INI))

Situácia umelcov a kultúrna obnova v EÚ (2020/2261(INI))

Kultúrna obnova Európy ([2020/2708\(RSP\)](#))

UNESCO

Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov (2005)¹⁵

¹³ Oddiel 4. Strategické ciele a akcie, 4.1 Sociálny rozmer – využitie potenciálu kultúry a kultúrnej rozmanitosti v záujme sociálnej súdržnosti a dobrých sociálnych podmienok (druhá zarážka) „podnietiť mobilitu pracovníkov v kultúrnych a kreatívnych sektoroch a odstrániť prekážky ich mobility“.

¹⁴ Kapitola 4 „Mobilita (fyzická, zelenšia, digitálna, zmiešaná, pravidlá, prekážky)“.

¹⁵ Článok 14 „Zmluvné strany sa vynasnažia podporovať spoluprácu [...] s cieľom podporiť vznik dynamického kultúrneho sektora [...] týmito prostriedkami:

a) posilnením kultúrneho priemyslu rozvojových krajín: [...]

v) podporovaním kreatívnej práce a v rámci možností uľahčením mobility umelcov rozvojových krajín;“